



## Over evenredigheid in evenwicht

Mr. M.J.H.M. Verhoeven

## Ontwikkelingen in de afgelopen jaren

Bestuursrecht

Van Marginaal naar maatwerk

Bestuursrechtspraak

Van passief naar PSB naar actief

Omgevingsrecht

Van WRO->Wro->Wabo->Omgevingswet

## Het belang van evenredigheid

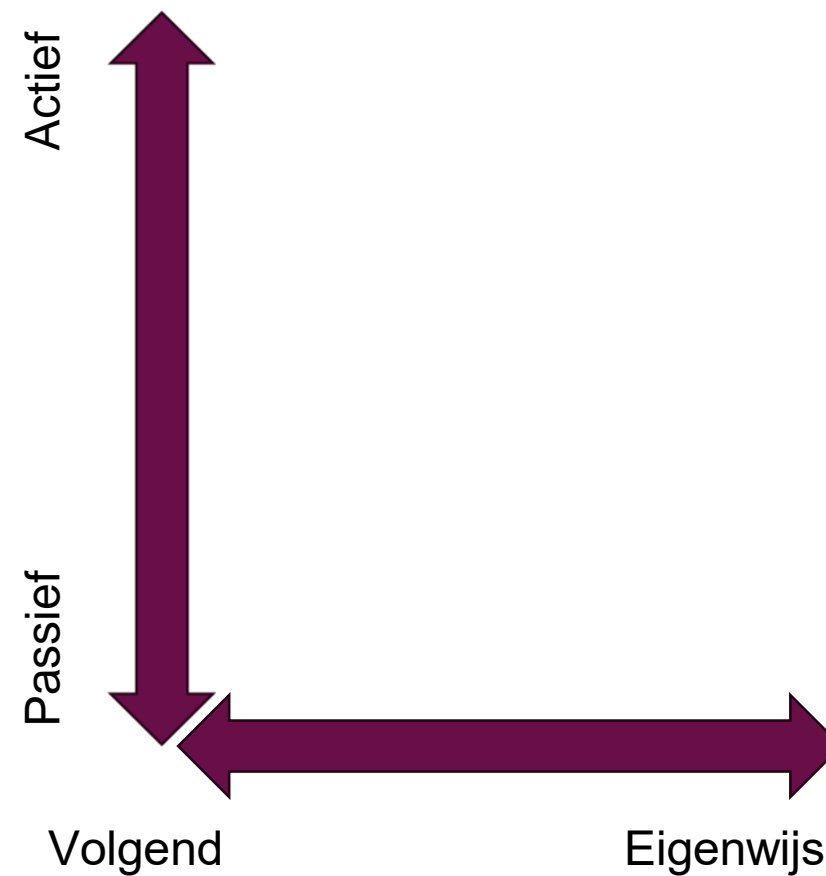
**Algemeen:** Harderwijk 2-2-2022 ECLI:NL:RVS:2022:285

- Unierechtelijke evenredigheidstoets:
- geschiktheid, noodzakelijkheid **evenwichtigheid** ofwel Doel (regeling) middelen (besluit) gevolgen
- Toetsingsintensiteit in een glijdende schaal
- Belastend/begunstigend
- Maar meer partijen en belangen
- Omstandigheden van het geval, redelijkheid en billijkheid



## Wie is uw rechter

- *Da mihi factum,  
dabo tibi ius*



## Bestuursrechtspraak door de jaren heen

### Professionele standaarden bestuursrecht

- Op de zitting en in de uitspraak oog hebben voor waar het om gaat.
- betekenisvolle indringende toetsing op zitting
- finale geschil beslechting (zelf oplossen)

### Procedurale rechtvaardigheid

Toeslagenaffaire

### Materiële rechtvaardigheid

- Eigenwijzer: moet / kan het wel zo?
- Evenrediger: wat betekent dit voor u?

## Van ruimtelijke ordening naar fysieke leefomgeving

- De Goede RO (sinds jaar en dag hetzelfde ECLI:NL:RVS:2023:2791)
- beoordelingsruimte / beleidsruimte-  
Belangenafweging. sinds vorig jaar (ECLI:NL:RVS:2023:1136): “Hierbij kan aan de orde komen of de nadelige gevolgen van het besluit onevenredig zijn in verhouding tot de met de verlening van de omgevingsvergunning te dienen doelen.”

## Paradigmas van de Omgevingswet

Van 'Nee tenzij' naar 'Ja mits'

Van Star en gesloten naar Flexibel en open

Van zekerheid naar zorgplicht



## Hoe toetst de Afdeling een Omgevingsplan?

"Retailpark Belvédère" ECLI:NL:RVS:2021:2388

Open normen en rechtszekerheid

"Cityplan Heerlen" ECLI:NL:RVS:2023:717

Van uitvoerbaarheidstoets naar onuitvoerbaarheidstoets.

Beleidsregels ter invulling omgevingsplan

AG Nijmeijer ECLI:NL:RVS:2023:1367



## Wijzigingen onder de Ow: toetsingscriteria OP / (B)Opa en evenwichtig toedelen

Artikel 2.1: regels over de fysieke leefomgeving, uitgewerkt of begrensd door een hele lijst in artikel 2.1 lid 3 waaronder

- B) gezondheid (en in 2.1 lid 4)
- C) Bescherming van het milieu
- K) een **evenwichtige toedeling van functies aan locaties**.
- (ook natuurbescherming, tegengaan klimaatverandering, water)

Artikel 4.2 lid 1. Het omgevingsplan bevat voor het gehele grondgebied van de gemeente in ieder geval de regels die nodig zijn met het oog op een **evenwichtige toedeling van functies aan locaties**. Hieronder vallen niet alleen verboden maar ook geboden

5.21 Ow: voor een omgevingsplanactiviteit worden de beoordelingsregels, gesteld met het oog op de doelen van de wet. De omgevingsvergunning kan ook worden verleend met het oog op **een evenwichtige toedeling van functies aan locaties**

**Hoe doe je dat evenwichtige toedelen?**

## Beschikkingen en evenredigheid

- Handhaven van Omgevingsplan, algemene regels/zorgplicht
- Opleggen maatwerk / vergunningsvoorschrift
- Gebodsbepalingen
- Weigeren
- Vergunnen

## Handhaving (nieuwe beginselplicht)

Hoe ver strekt evenredigheid bij handhaven?

- Geschiktheid
- Noodzakelijkheid: kan met een mindere last worden volstaan?
- Evenwichtigheid en bewust overtreden

## Maatwerkvoorschrift: **ECLI:NL:RBOBR:2023:361**

- Belang bescherming milieu
- Evenredig (welke belangen spelen mee? Alleen belangen in het betreffende hokje?)

Zie ook: **ECLI:NL:RBGEL:2022:3888**

Oplegging legionella risico analyse  
maatwerkvoorschrift onevenredig



## Weigering vergunning

Vb ruimtelijk spoor ECLI:NL:RBOBR:2022:571

Weigering is in beginsel belastend

- Waarom is het nodig om te weigeren, kan het op andere manier vs ‘de aanvrager bepaalt’?

Let op:

- zijn alle belangen in beeld?
- worden alle belangen behartigd?
- grondslag aanvraag
- alternatieven



## Begunstigende beschikkingen

### Waarom niet?

De gunst voor de een is de last voor de ander

### Knelpunten:

- Witte vlekken, doet iedereen mee, vergeten partijen
- Beslissen op de grondslag aanvraag
- Bewijslastverdeling (aanvrager/appellant)
- Toetsingsintensiteit bij meer-partijen
- Evenwicht is wiebelen
- Rechtszekerheid



## Wat gaat de overheid doen om recht te doen?

- Betekenisvolle participatie (alle partijen)
- Kiezen tussen regulier/UOV  
(artikel 16.65, lid 1 en 4 Ow, wat zijn ‘aanzienlijke gevolgen leefomgeving?')
- Inzichtelijke evenredigheidstoets  
Ja, mits? / Ja, als? /Nee, tenzij

## Oplossingsrichtingen voor het evenwicht en de evenredigheid

- Vergunnen voor een beetje  
ECLI:NL:RBOBR:2023:6031
- Vergunnen voor een tijdje  
ECLI:NL:RBOBR:2024:26
- Vergunnen onder voorwaarden  
ECLI:NL:RBOBR:2023:3630
- Invullen zorgplicht